

PAPER DETAILS

TITLE: Cinsel içerikli mesajlasma (sexting): Ergenler için yeni bir ilişki aracı mı, risk mi?

AUTHORS: İlkiz Altinoglu Dikmeer

PAGES: 381-388

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4143519>

REVIEW ARTICLE / DERLEME YAZISI

Sexting: A New Relationship Tool or a Risk for Adolescents?

Cinsel İçerikli Mesajlaşma: Ergenler İçin Yeni Bir İlişki Aracı mı, Risk mi?

İlkiz Altınoğlu-Dikmeer¹

Abstract:

Sexting is defined as "transmission of nude or semi-nude provocative photos and videos of oneself or another person known to the receiver and sender, through electronic means" (Lenhart, 2009). While it can be considered as a consensual sexual act between adults, when it comes to adolescents, it is addressed as a risk factor in different dimensions such as socialization among peers, bullying, child sexual abuse and psychological health. With the decrease in the age of smartphone and tablet use, this behavior has become widespread among adolescents, and in recent years, research on the subject in various countries has started to focus on adolescents. In this review study, in order to contribute to the Turkish literature and to introduce the reader to this concept in the light of scientific studies, the information obtained from research on the definition, prevalence and risks of the concept of "sexting" is summarized. The compilation is limited to pre-adolescence and adolescence.

Keywords: Sexting, adolescence.

¹Assoc. Prof., Çankırı Karatekin University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, Çankırı / Türkiye, ORCID: 0000-0001-9511-3478.

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: İlkiz Altınoğlu-Dikmeer, Associate Professor, Çankırı Karatekin University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, Uluyazı 18100 Çankırı / Türkiye, idikmeer@karatekin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9511-3478

Date of Received/Geliş Tarihi: 13.08.2024, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 13.11.2024, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 19.11.2024, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 20.12.2024

Citing/Referans Gösterimi: Altınoğlu-Dikmeer, İ. (2024). Sexting: A New Relationship Tool or a Risk for Adolescents?, *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 6(4): 381-388

© 2023 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktppdergisi.com). This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Cinsel İçerikli Mesajlaşma (CİM – Sexting), “Kendisinin veya alan ve gönderen kişinin tanıdığı bir başka kişinin, çıplak veya yarı çıplak tahrik edici fotoğraf ve videolarının elektronik araçlar yoluyla iletilmesi” (Lenhart, 2009) olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram erişkinler arasında karşılıklı rıza içeren cinsel bir eylem olarak kabul edilebilirken; ergenler söz konusu olduğunda akranlar arasındaki sosyalleşme, zorbalık, çocuk cinsel istismarı ve psikolojik sağlık gibi farklı boyutlarda risk faktörü olarak ele alınmaktadır. Akıllı telefon ve tablet kullanım yaşının düşmesiyle birlikte bu davranış ergenler arasında da yaygınlaşmış, son yıllarda konuyla ilgili çeşitli ülkelerde yapılan araştırmalar artık ergenleri de merkez almaya başlamıştır. Bu derleme çalışmasında Türkçe alan yazınına katkı sağlamak, okuyucuyu bu kavramla bilimsel çalışmalar ışığında tanıştırmak amacıyla, kısaca CİM olarak ifade edilen “sexting” kavramının tanımı, yaygınlığı, riskleri hakkındaki araştırmalardan elde edilen bilgiler özetlenmiştir. Derleme, ergenlik öncesi ve ergenlik dönemi ile kısıtlı tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cinsel içerikli mesajlaşma, sexting, ergenlik

Giriş

Akran gruplarıyla sosyalleşme, bir gruba ait olma ve bu grup tarafından benimsenme ergenlik döneminde önemli yere sahiptir (Santrock, 2011, s.391). Teknolojik iletişim araçlarının yaygınlaşması ve kullanımlarının erken yaşlara kadar inmesi (Lenhart, 2009, s.3; TÜİK, 2021) akranlar arası ilişkileri geleneksel ilişkilerden farklı boyutlara taşımış, yazılı, sesli veya görüntülü mesaj alıp göndermek iletişimin temel bir parçası haline gelmiştir (Gomez ve Ayala, 2014; Strassberg vd., 2013). Sadece akran ilişkileri değil, ergen kimlik arayışının önemli bir parçası olan cinselliği keşfetme ve romantik ilişkiler de bundan payını almaktadır (Davis, 2013; Lippman ve Campbell, 2014). Cinsel İçerikli Mesajlaşma (CİM) önceleri genç erişkinlerin, romantik ilişkide oldukları kişilerle aralarında geçen cinsel içerikli konuşmalar veya fotoğraf paylaşımları olarak ele alınmış ve iki erişkinin karşılıklı rızasına dayalı bir cinsel eylem olarak kabul edilmiştir (Crimmins vd., 2014; Kosenko vd., 2017; Yıldız Akyol ve Öztemel, 2021). Ancak son dönemlerde bu davranış ergenler arasında da yaygınlaşmaya ve konuyla ilgili araştırmalar artık ergenleri de merkez almaya başlamıştır (Örn., Howard vd., 2023; Lebedikova vd., 2024; Verrastro vd., 2023).

CİM ile ilgili yayınların ilk olarak 2000’li yılların başlarında yayımlanmaya başladığı ve bu çalışmaların çoğunlukla farkındalık yaratma amaçlı veya konuyu hukuki boyutta ele alan çalışmalar olduğu görülmektedir (Calvert, 2009; Chalfen, 2009; Levick ve Moon, 2010). Sonraki yıllarda CİM’in tutumlar (Burén vd., 2022; Lippman ve Campbell, 2014), motivasyon (Bianchi vd., 2021; Ojeda vd., 2022), riskler (Karaian ve Van Meyl, 2015), akran ilişkileri (Dolev-Cohen, 2023; Foody vd., 2023), aile ilişkileri (Bianchi vd., 2019; Dolev-Cohen, 2023) ve psikolojik sağlık (Tomczyk ve Sztokowski, 2023; Wright ve Wachs, 2024) gibi konularla da ilişkisi çalışılmıştır. Çok sayıda meta analiz, sistematik analiz ve derleme çalışmaları konuya olan artmış ilgiyi gözler önüne sermekte ve yapılan çalışmaları özetlemektedir (Örn., Gomez ve Ayala, 2014; Dully vd., 2022; Kosenko vd., 2017; Rodríguez-García vd., 2023).

“Cinsel İçerikli Mesajlaşma” ve “Sexting” anahtar kelimeleri kullanılarak Türkçe alanyazın gözden geçirildiğinde cinsel istismar, çevrim içi şiddet, siber zorbalık gibi konuları içeren çalışmalarda (Bulut vd., 2023; Elverdi-Tuna, 2021; Karaca vd., 2021; Özkaya,

2023; Türk ve Şenyuva, 2021; Yalçın, 2019) tanım düzeyinde kısaca söz edildiği görülmektedir. Ergenlerde çevrimiçi istismarın araştırıldığı bir çalışmada, cinsel içerikli fotoğraf veya video talep edilmesi, istismar türleri arasında değerlendirilmiştir (Akbaş, 2023). Türkiye’de CİM’i özgün araştırma (Ergül ve Ziyalar, 2022) veya derleme (Mertoğlu, 2023; Yıldız-Akyol ve Öztemel, 2021) olarak kapsamlı bir şekilde inceleyen çok az sayıda çalışmaya ulaşılmıştır ki, bu çalışmalarda da konu beliren erişkinlik (Santrock, 2011, s. 377) veya erişkinlik bağlamında ele alınmıştır. Yurt dışı çalışmalarda alt yaş sınırı 10 olarak karşımıza çıkarken (Mitchell vd., 2012), Türkiye’de 18 yaş öncesi dönemin ele alındığı kaynağa ulaşılamamıştır.

Ek olarak ergenlerle yapılan klinik gözlemler CİM’in giderek artan bir risk oluşturduğunu ve konunun daha detaylı çalışılmasının önemli olduğunu göstermektedir. Buradan yola çıkarak, Türkçe alanyazınına katkı sağlamak ve okuyucuyu bilimsel çalışmalar ışığında bu konuyla tanıştırmak amacıyla, CİM’in tanımı, yaygınlığı ve riskleri hakkındaki araştırmalardan elde edilen bilgiler derlenmiştir. Derleme ergenlik öncesi ve ergenlik dönemi ile sınırlandırılmıştır.

Tanım

Türkçe’de kullanılan “mesajlaşma” teriminin İngilizce’de karşılığı “texting” sözcüğüdür. Önceleri sadece yazılı mesajların üretilip paylaşılabilir olması nedeniyle, İngilizce’de yazı/metin anlamına gelen “text” kelimesinden türemiştir. “Sexting” kavramı ise başlangıçta yazılı olarak yapılan CİM için İngilizce cinsellik anlamına gelen “sex” ile “texting” kelimelerinin birleşiminden oluşmuştur (Gomez ve Ayala, 2014). Zaman içinde yazışmaların yerini fotoğraf ve video gibi görsel içerikler alsa da kavram “sexting” olarak yerleşmiştir.

Lenhart (2009), CİM kavramını “Kendisinin veya alan ve gönderen kişinin tanıdığı bir başka kişinin, çıplak veya yarı çıplak tahrik edici fotoğraf ve videolarının elektronik araçlar yoluyla iletilmesi” olarak tanımlamış ve ergenlerin üç temel CİM davranışı olduğunu belirtmiştir: (1) sadece iki sevgili arasında yapılan fotoğraf alışverişi, (2) sevgililere ait fotoğrafların ilişki dışındaki üçüncü kişilerle paylaşılması, (3) sevgili olma arzusuyla henüz ilişkide olunmayan kişiye fotoğraf gönderilmesi. Görsellerin paylaşımının henüz mümkün olmadığı dönemlerde cinsel içerikli yazışmaların daha yoğun olduğu aktarılrken

(Barrense-Dias vd., 2017; Lenhart, 2009), günümüzde bu yazışmaların yerini fotoğraf ve video paylaşımlarının aldığı görülmektedir (Burén vd., 2021; Hicks vd., 2021; Netsafe, 2017).

Sınıflama

Uluslararası alanyazında CİM konusu, ilk dönemlerde hukuki açıdan ele alınmış ve 18 yaşından küçüklerin kendi fotoğraflarını çekip paylaşımlarının çocuk pornografisi veya çocuk istismarı kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışılmıştır (Arcabascio, 2010; Calvert, 2009; Levick ve Moon, 2010; Karaian ve Van Meyl, 2015).

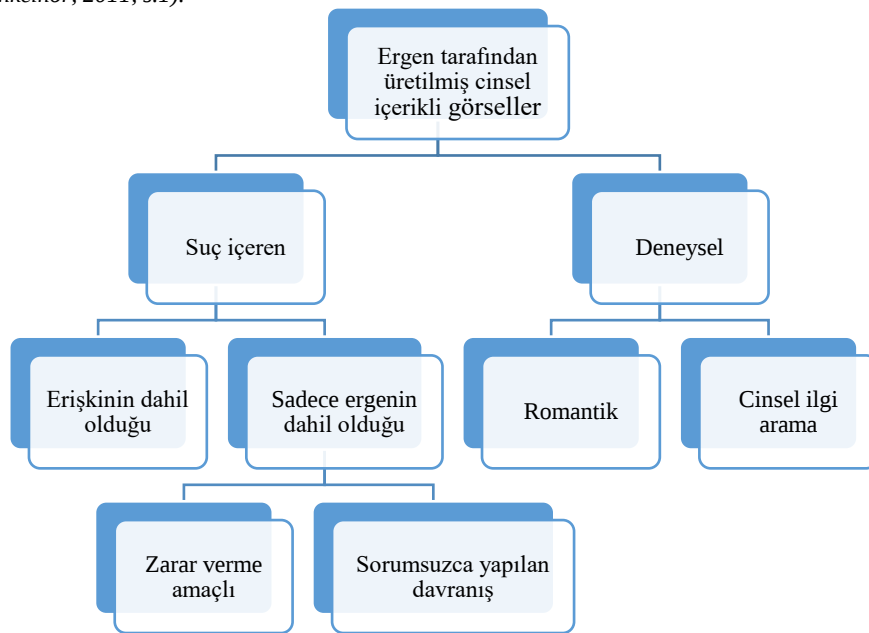
Sınıflamayı şekillendiren, bu görsellerin üretilmesinde ve paylaşılmasında ergenin rızasının olup olmadığıdır. Cinsellik içeren çıplak veya yarı çıplak görsellerin ergen tarafından kendi isteğiyle üretilip paylaşılması “rıza dayalı (consensual) veya istemli (volitional) CİM” olarak tanımlanmıştır (Calvert, 2009). Burada ergenin sevgilisi ile birbirlerine göndermek üzere çektiği fotoğraf veya videolar örnek olarak verilebilir. Bazı durumlarda ergen, gönülsüz bir şekilde, karşıdakinin isteğine uymak için kendisini mecbur hissederek fotoğraflarını paylaşmaktadır, bu da “baskı altında (pressured) CİM” olarak tanımlanmaktadır (Wright ve Wachs, 2023). Kişinin kendi katkısı olmadan elde edilen görsellerinin paylaşılması (Karaian ve Van Meyl, 2015), kendi fotoğraflarını paylaşması için baskı ve tehdit uygulanması (Lebedikova vd., 2024) veya güvendiği arkadaşına kendi rızasıyla gönderdiği fotoğrafının onun rızası dışında paylaşılması durumlarında ise “rıza dışı (non-consensual) veya istemsiz (non-volitional) CİM” söz konusudur (Lippman ve Campbell, 2014).

Bir başka sınıflamada bu eylem aktif ve pasif olarak nitelendirilmektedir (Barrense-Dias vd., 2017). “Aktif CİM”, cinsel içerikli mesajı üretme, gösterme, sosyal medyada yayınlama, tanıdığına gönderme veya kendisine gelen mesajı iletme olarak tanımlanırken, “pasif CİM” ise başkalarından CİM talep etme, kendisinden talep edilmesi

veya bu tip mesajların kendisine gönderilmesidir. Calvert (2009) ise, bu mesajları gönderen ergenleri “birincil” (kendi bedeninin fotoğrafını paylaşanlar) ve “ikincil gönderici” (başkasının fotoğrafını paylaşanlar) olarak tanımlamıştır.

Wolak ve Finkelhor (2011), ABD’de kolluk kuvvetleri veri tabanında yer alan, ergenler tarafından üretilmiş cinsel içerikli görsellerin konu olduğu 550 vakayı incelemişler ve cinsel içerikli mesajları temelde “suç içeren” ve “deneysel” olarak iki kategoriye ayırmışlardır (Şekil 1). Suç içeren CİM, istismar unsuru taşımaktadır ve işin içinde bir erişkinin olup olmamasına göre farklılık göstermiştir. Bir erişkinin, 18 yaşından küçük birinden cinsel içerikli görsel istemesi, bunları başka erişkinlere göndermesi veya başka yasadışı eylemlerde bulunması çocuk cinsel tacizi veya çocuk pornografisi kapsamında kabul edilmektedir (Levick ve Moon, 2010; Karaian ve Van Meyl, 2015). Araştırmacılar, 18 yaşından küçüklerin suç teşkil edebilecek eylemlerini ise “zarar verme amaçlı” ve “sorumsuzca yapılan davranış” olarak ikiye ayırmışlardır (Wolak ve Finkelhor, 2011). İlk grupta ayrılık veya kavga sonrasında intikam alma, öfke çıkarma gibi nedenlerle diğer kişinin görsellerini yaymak, elinde bulunan görselleri yayacağı ile ilgili şantaj ve tehditte bulunmak yer almaktadır. İkinci grup ise, herhangi bir tehdit veya şantaj olmaksızın, zarar verme amacı taşımayan ancak diğer kişinin haberi olmadan veya isteği dışında olduğu için rahatsızlık veren eylemlerdir. Suç unsuru içermeyen diğer tip CİM ise yazarlar tarafından “deneysel” olarak kategorize edilmiş olup, bunlar herhangi bir erişkinin katılımı olmadan, ergenler arasında birbirlerine herhangi bir zarar verme niyeti içermeyen mesajlardır. Bunlar, resmi kayıtlara “romantik” (örn., devam eden ilişki içinde, yalnızken veya birlikteyken çıplak fotoğraf veya videolarını çekme ve birbirine gönderme) veya “cinsel ilgi arama” (örn., ilişki başlatmak istediği kişiye kendi görsellerini gönderme veya genel ilgi görmek için sosyal medyada paylaşma) amaçlı eylemler olarak geçmiştir (Wolak ve Finkelhor, 2011).

Şekil 1: Kolluk kuvvetleri veri tabanında yer alan “ergen tarafından üretilmiş cinsel içerikli görsel” vakalarının sınıflaması (Wolak ve Finkelhor, 2011, s.1).

Yaygınlık

Konuyla ilgili öncü çalışmalardan birinde, 12-17 yaş grubunda cinsel içerikli mesaj gönderme oranı %4, alma oranı ise %15 olarak rapor edilmiştir (Lenhart, 2009). Toplamda yaklaşık 3000 katılımcının (10-24 yaş) yer aldığı üç çalışmada, katılımcıların %3-19'unun en az bir kez kendi cinsel içerikli görselini gönderdiği; %25-31'inin en az bir kez böyle bir mesaj aldığı ve %3-5 oranında katılımcının da bu tip mesajları başkalarına ilettikleri belirtilmiştir (Mitchell vd., 2012; MTV-Associated Press, 2009, akt. Lippman ve Campbell, 2014; CosmoGirl.com, 2008, akt. Hicks vd., 2021). Söz edilen araştırmalarda dört bulgu öne çıkmaktadır (Lippman ve Campbell, 2014): (1) katılımcılar çoğunlukla romantik/cinsel ilişki yaşadıkları veya bir ilişki yaşamayı arzuladıkları kişilere cinsel içerikli mesaj göndermektedir (2) cinsel içerikli görseller, ilk gönderenin onayı alınmadan başkasına yönlendirme şeklinde dağıtım sokulmaktadır (3) ergenlerin yaşı büyüdükçe CİM oranı artmaktadır ve (4) kendi cinsel içerikli görsellerini gönderme oranları açısından kızlar ve erkekler arasında fark yoktur.

Ergenlerde aktif CİM oranı, 2010'larda %10'un altında iken (Gomez ve Ayala, 2014; Netsafe, 2017), son yıllarda %25-71 arasında rapor edilmiştir (Ojeda vd., 2022; Verrastro vd., 2023). Çalışmalarda, cinsel içerikli mesaj alan ergenlerin sayısı, gönderenlerden fazla bulunmuştur (Lenhart, 2009; Tomczyk ve Szotkowski, 2023). Yaş ilerledikçe CİM sıklığı artmaktadır (Hicks vd., 2021; Migliorato vd., 2018).

Türkçe alanyazında CİM hakkındaki görgül çalışma sayısı az olduğu için toplumsal yaygınlık ile ilgili verilere ulaşmak mümkün olmamıştır, ulaşılan tek araştırma (Ergül ve Ziyalar, 2022), 18 yaş üzerindeki 565 erişkin katılımcı ile yapılmıştır. Katılımcıların %61.4'ü beliren erişkinlik dönemindedir (18-25 yaş) ve %70'i kadındır. Katılımcıların %60.2'si başkasına cinsel içerikli mesaj gönderdiklerini, %66.5'i de bu tip mesajlar aldıklarını belirtmişlerdir, ancak kadın erkek ayrımı yapılmamıştır. Başka birinden kendisine bu tip görseller göndermesini isteyenlerin oranı %36.3'tür. CİM motivasyonu sorulduğunda, ilişkiye heyecan katmak, kendisine gönderilen cinsel içerikli mesaja karşılık vermek ve eşine/sevgilisine hediye amacıyla göndermek en yüksek oranda rapor edilen nedenler olmuştur. Katılımcıların %22.5'i, CİM nedeniyle zor durumda kaldıklarını (örn., psikolojik sorunlar, başkaları öğrendiği için rahatsız edilme, şantaja maruz kalma veya dışlanma gibi) belirtmişlerdir.

Türkiye'deki ergenlik dönemi çevrimiçi istismar yaşıntılarının araştırıldığı nitel bir çalışmada (Akbaş, 2023), istismar yaşıntılarını aktaran sekiz kız öğrenci (13-17 yaş), sohbet odalarında tanışıp arkadaş oldukları yabancıların bir süre sonra kendileriyle cinsellik içeren bir şekilde yazışmaya başladıklarını ve çıplak fotoğraflar istediklerini belirtmişlerdir. Cinsel ilişki teklifi ile karşılaşp reddettikleri zaman, istenen fotoğrafları göndermiş olan kızlar, fotoğrafları ailelerine göndermekle, okula gelmek veya sosyal medya hesabını çalmakla tehdit edilmişlerdir. Fotoğraf göndermemiş olanlar ise, başka çıplak bedenler üzerine kendi yüzleri yerleştirilerek benzer tehditlere maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

CİM'e Neden Olan Etmenler

İsteyerek kendi cinsel içerikli görselini üreten ve paylaşan ergen ve genç erişkinlerin bir kısmı bunu, kendini güzel ve flörtöz hissetmek (Howard vd., 2023), ilişki başlatmak ve

sürdürmek (Lippman ve Campbell, 2014) veya kendi bedenleriyle ilgili geri bildirim almak (Bianchi vd., 2016) için yaptıklarını belirtmektedirler. Sevgilisine sürpriz yapmak veya hediye vermek de (Ergül ve Ziyalar, 2022; Ojeda vd., 2022) motivasyon gerekçeleri arasında yer almaktadır. Öte yandan, bazı ergenler, değer verdiği kişiden gelen istek karşılığında onu kırmamak, kaybetmemek, ona olan sevgisini ispatlamak gibi nedenlerle sosyal baskı hissederek (Calvert; 2009; Gomez ve Ayala, 2014) veya fotoğrafların ailesine, okula, sosyal medyaya yayılacağına yönelik şantaj ve tehditler nedeniyle (Martinez-Soto vd., 2024; Wright ve Wachs, 2024) mecbur kalarak gönülsüzce kendi fotoğraflarını paylaşmaktadırlar. Bunların dışında, bir amaca yönelik (öfke çıkarma, şantaj yapma, maddi kazanç sağlama vb.) araçsal davranışlar dikkat çekmektedir (Bianchi vd., 2021). Başkalarının görsellerini rızası dışında yayma davranışında "zarar verme" birincil amaç olarak rapor edilmektedir (Ojeda vd., 2022; Virgara ve Whitten, 2023).

Hiç çıplak fotoğraf göndermediğini belirten ergenler, ailelerinden, okul disiplini kurallarından veya yasalardan çekindiklerini ve fotoğrafın başkalarına gönderilebileceği ile ilgili güvensizliklerini ifade etmektedirler (Lippman ve Campbell, 2014). Akran normları CİM'in sürdürülmesinde önemli bir etmen olarak görülmektedir. Arkadaş grubu içinde onay görüyorsa, grup normlarına uyum sağlamak amacıyla ergenlerin kendi görsellerini paylaşma oranı artmaktadır (Barrense-Dias vd., 2017; Dolev-Cohen, 2023; Foody vd., 2023). Akran grubu içinde bu davranış onay görmediği durumlarda ise, kendi fotoğrafı karşılığında para veya hediye almak gibi kazanç sağlama motivasyonu öne çıkmaktadır (Dolev-Cohen, 2023).

Gelişimin Normal Bir Yönü mü, Risk mi?

Konunun alanyazında popülerliği artarken farklı uçlarda görüşler yer almaktadır. Bir tarafta, CİM'i, akranlarla sosyal ilişkiyi arttıran, yakınlık kurma gibi olumlu ve sosyal baskı hissetme gibi olumsuz sonuçlar doğurabilecek "normal bir iletişim davranışı" (Lebedikova vd., 2024) veya cinsel gelişim süreci içinde ergenlerin cinsellikle ilgili keşif davranışı (akt., Bianchi vd., 2021) ve cinsellikle ilgili belki de ilk denemeler (Rollero vd., 2023) olarak değerlendiren görüşlere rastlanmaktadır. Boylamsal bir çalışmada, rızaya dayalı CİM'in algılanan akran desteği ile ilişkili olmadığı ve psikolojik iyi oluşu olumsuz yönde etkilemediği bulunmuştur (Lebedikova vd., 2024). Araştırmacılar CİM'in günümüzde ergen cinsel gelişiminin bir parçası olduğunu, rızaya dayalı CİM'in sosyal ilişkileri zenginleştirme ve öz güveni güçlendirme gibi yararları olabileceğini tartışmışlardır. Buna paralel olarak, bazı araştırmacılar CİM'i cinsel davranış kapsamında ele alıp iki kişi arasında cinsel arzu belirten zararsız eylem olarak tanımlarken (Crimmins vd., 2014), rızaya dayalı mesajlaşmanın ergen çiftler arasındaki yakınlığı arttırabildiğini (Tomczyk ve Szotkowski, 2023) ve ilişki başlatma ve sürdürmede aracı rolü olduğunu (Bianchi vd., 2016) öne sürmektedirler. İki farklı çalışmada 12-18 yaşlarındaki ergenler, çevrelerindeki herkesin böyle mesajlar gönderdiğini, bunu herkes yaptığı için bir sorun olmadığını, bu eylemin birine ilgi duyduğunu göstermenin ve bedeniyle ilgili geribildirim almanın iyi bir yolu olduğunu, eğer sevgilisine gönderiyorsa da zaten gerçeğini gördüğü için fotoğrafını görmesinde bir sakınca olmadığını ve erişkinlerin bu konuda fazla hassas olup durumu abarttıklarını ifade

ederek CİM'i normalleştirmişlerdir (Lippman ve Campbell, 2014; Netsafe, 2017).

Öte yandan rıza dışı CİM nedeniyle mahremiyet ihlali, taciz ve psikolojik zarar görme durumu söz konusu olabilmektedir. Ergenlerle yapılan bazı çalışmalarda, aşağılanma, baskı, dışlanma gibi zorbalık eylemlerine neden olabilmesi nedeniyle CİM zararlı bir davranış olarak nitelendirilmektedir (Barrense-Dias vd., 2017; Karaian ve Van Meyl, 2015; Lippman ve Campbell, 2014; Strassberg vd., 2013). Güvendiği arkadaşı veya sevgilisi tarafından fotoğraflarının başkalarına gönderilmesi, bu kişiyi birincil gönderici olmaktan çıkarıp, rızası dışında görselleri yayılan "kurban" konumuna getirdiğinden (Calvert, 2009), ergende güven kaybı, aşağılanma, utanma gibi duygulara yol açabilir. Ek olarak kızlarda, kendi fotoğraflarını gönderme sıklığı ile sosyal medyada gösterilen çarpıtılmış "mükemmel beden" imgesinden daha fazla rahatsızlık duyma ilişkili bulunmuştur (Verrastro vd., 2023).

Karaian ve Van Meyl (2015), kötü niyet olmadan izinli veya izinsiz paylaşılan görsellerin ileride yol açabileceği zararları da göz ardı etmemek gerektiğini vurgulamaktadır. Bu görsellerin, aile üyeleri tarafından görülmesi durumunda aile içi krizlere, okul ortamında yayılması durumunda dışlanma ve zorbalığa neden olabileceği gibi, ileriki yıllarda kendisine bir kariyer oluşturmaya çalışan bir genç yetişkinin önüne engel olarak da çıkması da olasıdır. Bu olumsuz durumların belki de en ağır örnekleri bu fotoğraflar nedeniyle şantaj kurbanı olup okul değiştirmek zorunda kalan (Lippman ve Campbell, 2014), intihar girişiminde bulunan (Wright ve Wachs, 2023) veya canına kıyan (Strassberg vd., 2013) vakalardır.

Psikolojik özellikler ve riskli davranış bağlamındaki çalışmalar CİM'in, madde kullanımı, daha erken yaşta aktif cinsellik, heyecan arayışı ve depresif belirtilerin varlığı ile ilişkili olduğunu gösterilmiştir (Gomez ve Ayala, 2014; Hicks vd., 2022; Howard vd., 2023). Diğer çalışmalarda, risk davranışları ile zarar verme amaçlı CİM'in ilişki olduğu (Karaian ve Van Meyl, 2015); CİM'i tehdit veya şantaj aracı olarak kullanmanın çiftler arasındaki bilişim araçlarıyla yapılan (cyber-dating abuse) istismarı (Bianchi vd., 2021) ve para karşılığı kendi çıplak fotoğraflarını paylaşmanın suç kapsamındaki cinsel davranışı (Dolev-Cohen, 2023) yordadığı; rıza dışı CİM ve depresyon ilişkisinin, kızlarda, engeli olanlarda, etnik ve cinsel azınlık grubundakilerde daha güçlü olduğu (Wright ve Wachs, 2023) görülmektedir.

Cinsiyete Göre Dağılım

CİM sıklığı incelendiğinde, gönderme sıklığı açısından kız ve erkek ergenler arasında fark bulunmayan (Foody vd., 2023; Howard vd., 2023; Martinez-Soto vd., 2024) çalışmaların yanı sıra, kızların kendi cinsel içerikli görsellerini erkeklerle göre daha fazla paylaştığını (Hicks vd., 2021; Netsafe, 2017) ve daha fazla cinsel içerikli mesaj aldıklarını (Tomczyk ve Szotkowski, 2023) bildiren yayınlar mevcuttur. Motivasyon açısından ele alındığında, bedenini göstermek ve akranlarından onay almak kızların öncelikli nedeniyken, erkeklerin CİM nedenleri arasında ilk sırada öfke çıkarma veya ikincil kazançlar elde etme yer almaktadır (Bianchi, 2021). Aynı çalışmada heteroseksüel olmayan ergenler için, cinsel ilişki başlatma ve bedeni ile ilgili geribildirim alma temel nedenler olarak belirtilmiştir.

CİM'e yönelik tutumlar ve CİM kaynaklı olumsuz yaşantılar söz konusu olduğunda cinsiyete dayalı farklar

daha net olarak görülmektedir. Kızların erkeklerle göre cinsel içerikli mesaj göndermeleri veya göndermemeleri durumunda daha fazla olumsuz yargılamaya ve bu konuda "çifte standarda" maruz kaldıkları birçok yazar tarafından belirtilmektedir (Barrense-Dias vd., 2017; Burén vd., 2022). Kızlar, sevgilerini kanıtlamak için çıplak fotoğraf göndermeleri yönünde erkeklerle oranla daha fazla baskı, tehdit ve şantajla karşılaştıklarını (Martinez-Soto vd., 2024; Van Ouytsel vd., 2017; Wright ve Wachs, 2024), bu baskının yabancılardan çok kendi erkek arkadaşlarından geldiğini (Gomez ve Ayala, 2014) ifade etmektedirler.

Nitel bir çalışmada (Lippman ve Campbell, 2014), erkek katılımcılar, kendi kız arkadaşlarından çıplak fotoğraf göndermelerini istemiş olmalarına karşın, genelde cinsel içerikli fotoğraf gönderen kızlar hakkında "dikkat çekmek isteyen, kendine saygısı olmayan, hafif meşrep" gibi sıfatlar kullanmışlardır. Aynı grup, hiç fotoğraf göndermemiş olan kızlar içinse "fazla erdemli, kendini beğenmiş, dar görüşlü, namus kumkuması" gibi sıfatları içeren olumsuz değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Öte yandan, kendileri cinsel içerikli mesaj göndermiş olan kız katılımcılar, bunun hafiflik olmadığını, düzgün bir ilişki elde edilemek için ödenecek küçük bir bedel olduğunu ifade etmişlerdir. CİM'i uygun bulmadığını belirten kız katılımcılara göre ise, kendisine saygısı olmayan kızlar böyle fotoğraflar çekip göndermektedirler.

CİM'in Hukuki Boyutu

Konuyu hukuksal açıdan değerlendiren çalışmalarda, iki binli yılların başında Kanada, ABD ve Avustralya mahkemeleri tarafından, reşit olmayanların kendi rızalarıyla cinsel içerikli fotoğraf ve video paylaşmalarının "kendi ürettiği çocuk pornografisi" (Özkaya, 2023) kapsamında kabul edildiğine ve bu görselleri üreten ergenlere yönelik cezai yaptırımlar uygulandığına ilişkin bazı örnekler yer verildiği görülmektedir (Arcabascio, 2010; Calvert, 2009; Levick ve Moon, 2010; Karaian ve Van Meyl, 2015; Strassberg vd., 2013). Bu çalışmalarda, hâkimlerin 18 yaş altındakilerin çıplak veya yarı çıplak görüntülerini yasa dışı kabul ederek, sadece arkadaşına göndermek için bile olsa bu görüntüleri üretilip dağıttığı için ergene ve hattâ hat sahibi ebeveyn ceza verdiklerini gösteren mahkeme kayıtları paylaşılmaktadır. Ancak bu çalışmalarda, kendi çıplak görsellerini rızasıyla çekip sevgilisine veya arkadaşına göndermenin bireysel haberleşme ve ifade özgürlüğü kapsamında ele alınabileceği de vurgulanarak, ergenlerin adli kayıtlarda sadece bu nedenle suçlu olarak yer almaması, gelecekleri için olumsuz bir durum oluşturmaması da tartışılmaktadır. Öte yandan, özellikle rıza dışı CİM ve bu mesajların zorbalık, tehdit veya şantaj aracı olarak kullanılması veya ticaretinin yapılması durumunda, ergen olup olmadığına bakılmaksızın suç unsuru oluşacağı da ortak görüş olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemiz hukuk sisteminde CİM konusunun nasıl ele alındığına ilişkin incelemeler yapılmış ancak yazılı bir kaynağa ulaşılamamıştır. Cinsel içerikli mesajların kendi rızasıyla üretilip gönderilmesi veya başkalarından gelen içeriklerin paylaşılması doğrudan bir kanun maddesiyle düzenlenmiş değildir (Özkaya, 2023) ancak bunların üçüncü kişiler tarafından dağıtımına sokulması, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan cinsel taciz, kişilerin huzur ve sükûnunu bozma, haberleşmenin gizliliğini ihlal, özel hayatın gizliliğini ihlal, tehdit ve şantaj konularıyla ilişkilendirilebilir. Konuyla ilgili mesleki deneyimlerine başvuru bir avukat ve avukat yardımcısından

(paralegal), ergenlerin kendi görsellerini üretilip paylaşımlarının Türk Hukuk Sistemi içinde suç kapsamında ele alınmadığı öğrenilmiştir (K. Çeviker, kişisel iletişim, 29 Temmuz 2024; Ö. Öndün, kişisel iletişim, 29 Temmuz 2024).

Tartışma

Alanyazın, cinsel içerikli görsel paylaşmanın ergenler arasında gün geçtikçe yaygınlaştığını (Howard vd., 2023; Verrastro vd., 2023), olumlu (Lebedikova vd., 2024; Rollero vd., 2023) ve olumsuz (Karaian ve Van Meyl, 2015; Strassberg vd., 2013) birçok etmeni beraberinde getirdiğini göstermektedir. Yol açabileceği sosyal ilişki sorunları (Gomez ve Ayala, 2014; Van Ouytsel vd., 2017), psikolojik rahatsızlıklar (Calver, 2009; Wright ve Wachs, 2023) ve olası yasal sonuçlar (Arcabascio, 2010; Calvert, 2009) göz önüne alındığında CİM'in özellikle çocuk ve ergenler için cinsel ve sosyal gelişim süreci içinde yer alan normal bir davranış olmaktan öte, bir risk faktörü olduğu düşünülebilir. Konuyla ilgili yapılan çalışmaların büyük oranda yurtdışı kaynaklı olması ve Türkçe alanyazınında yeterli çalışmaya rastlanmaması, CİM konusunda ülkemiz için önemli bir sınırlılık olarak gösterilebilir. Bu durum, bu coğrafyada yaşayan ergenlerin bu konuya nasıl yaklaştığı, hangi nedenlerle ve ne sıklıkla cinsel içerikli mesajlaştığı veya ne gibi risklerle karşılaştığı hakkındaki bilgileri sadece kişisel deneyimler bağlamında tutmaktadır. Bu nedenle, yapılan bu derleme çalışmasının, ergenlikte CİM'i çok yönlü ele alması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Ergen psikolojik sağlığı açısından ele alındığında CİM nedeniyle ortaya çıkabilecek riskleri fark edip önlem almak ve buna bağlı oluşan psikolojik rahatsızlıklara müdahale edebilmek önem kazanmaktadır. Riskleri azaltmak konusunda ergenlerin CİM ile ilgili motivasyonlarını bilmek yardımcı olabilir. Akran grup normu olarak onaylandığı durumlarda, bireylerin CİM sıklığının artması (Dolev-Cohen, 2023; Foody vd., 2023) veya arkadaş ve sevgililerinden gelen sosyal baskı nedeniyle kendi görsellerinin paylaşılması (Gomez ve Ayala, 2014; Martinez-Soto vd., 2024) akran ilişkilerinin bu konudaki rolünü gözler önüne sermektedir. Erkeklerin kızlara göre daha sık başkalarından cinsel içerikli görsel talep etmeleri ve içerik sahibinin rızası olmadan bunları yaymaları (Barrense-Dias vd., 2017; Martinez-Soto vd., 2024) ve kızların kendi cinsel içerikli görsellerini paylaşmaları yönünde erkeklerle göre daha fazla baskı hissettiklerini belirtmeleri (Burén vd., 2022; Wright ve Wachs, 2024) akran baskısına ve siber zorbalığa (Akbaş, 2023; Virgara ve Whitten, 2023) karşı dikkatli olmak gerektiğini göstermektedir.

Akran etkisinin yanında aile ilişkileri de dikkate alınması gereken bir durumdur. Anne babalarından yeterince ilgi görmediğini düşünen ergenlerin sevgi, ilgi ve onaylanma gereksinimlerini başkalarında aradıklarını ve bunun cinsel

içerikli mesajlar göndermeye kapı açtığını öne süren nitel çalışma bulguları dikkat çekicidir (Akbaş, 2023; Van Ouytsel vd., 2017). Olumlu aile içi iletişim ve anne baba kontrolü, CİM sıklığı ile ters yönde ilişkili bulunurken (Bianchi vd., 2019), aşırı kontrolcü anne babalık tutumunun ve aile içi çatışmaların ergenin CİM'e yönelme riskini arttırdığı (Howard vd., 2023) görülmektedir.

Öneriler

Bu derleme çalışmasında, cinsel içerikli mesajlaşma konusu ergenlik dönemi kapsamında ele alınmış, tanımı, yaygınlığı, nedenleri ve olası risk faktörleri ile ilgili çalışma bulgularına yer verilmiştir. Konuyu farklı yaş gruplarında çeşitli boyutlarıyla ele alan görgül çalışmalara gereksinim vardır. Yapılacak yaygınlık ve risk çalışmaları ülkemizdeki ergen psikolojik sağlığı pratiğine de önemli katkılar sağlayacaktır.

Bu araştırmaların bulguları temel alınarak farkındalık ve eğitim çalışmalarının düzenlenmesi, bu amaçla ilgili materyallerin hazırlanması ve klinik çalışmalarda CİM'in psikolojik rahatsızlıklarla ilgili bir risk faktörü olarak dikkate alınması önerilmektedir. Farkındalık ve önleme çalışmaları kapsamında ergenlere, ailelerine ve ergenlerle çalışan öğretmen, psikolog ve psikolojik danışman gibi uzmanlara CİM'in tanımı, nedenleri, olumlu ve olumsuz yönleri, riskleri ve olası hukuki sonuçları hakkında bilgilendirme yapmak yararlı olacaktır.

Akran ve aile ilişkilerinin ergenlerin CİM davranışları üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri ile ilgili çalışma sonuçları, ergen psikolojik sağlığı alanında çalışan uzmanlara ipuçları sunmaktadır. Bu bağlamda, ergenlere akran grup normlarına uyum sağlama ile ilgili hissedilen baskı ile başa çıkabilme konusunda destek verilebilir. Benzer şekilde, anne babaların çocuklarının sosyal ve duygusal gelişimindeki rollerinin önemi göz önüne alınarak hem önleme hem de müdahale çalışmalarına anne baba katılımının sağlanması önem taşımaktadır.

Beyannameleler

Etik Onayı ve Katılım Onayı: Uygulanamaz.

Yayın İzni: Uygulanamaz

Veri ve Materyallerin Mevcudiyeti: Uygulanamaz

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması olmadığını beyan eder

Finansman: Uygulanamaz

Yazar Katkıları: Konunun belirlenmesi, İngilizce ve Türkçe alanyazın taraması, metnin tamamının yazılması yazar tarafından yapılmıştır. Yazar, makalenin son halini okumuş ve onaylamıştır.

Teşekkür: Yazar, yazım sürecindeki desteğinden dolayı Doç. Dr. Bilge Say'a teşekkür eder.

Kaynaklar

Akbaş, S. Y. (2023). *Online grooming: Çocuk ve ergenlerde çevrimiçi istismar yaşantıları*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ordu Üniversitesi.

Arcabascio, C. (2010). Sexting and teenagers: OMG R U Going 2 Jail??? *Richmond Journal of Law and Technology*, 16(3), 1-43. <https://scholarship.richmond.edu/jolt/vol16/iss3/4>

Barrense-Dias, Y., Berchtold, A., Carles-Suris, J. ve Akre, C. (2017). Sexting and the definition issue. *Journal of Adolescent Health*, 61, 544-554. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.05.009>

Bianchi, D., Morelli, M., Baiocco, R., Cattellino, E., Laghi, F. ve Chirumbolo, A. (2019). Family functioning patterns predict teenage girls' sexting. *International Journal of Behavioral Development*, 43(6), 507-514. <https://doi.org/10.1177/0165025419873037>

- Bianchi, D., Morelli, M., Baiocco, R., ve Chirumbolo, A. (2016). Psychometric properties of the Sexting Motivations Questionnaire for adolescents and young adults. *Rassegna di Psicologia*, 35(3), 5–18. <https://psycnet.apa.org/record/2017-19871-001>
- Bianchi, D., Morelli, M., Baiocco, R., ve Chirumbolo, A. (2021). Individual differences and developmental trends in sexting motivations. *Current Psychology* (40), 4531–4540. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00398-4>
- Bulut, B., Kar, H. Gamsız-Bilgin, N. ve Dokgöz, H. (2023). Çevrimiçi cinsel şiddet. *Adli Tıp Bülteni*, 28(2), 127-134. <https://doi.org/10.17986/blm.1645>
- Burén, J., Holmqvist Gattario, K. ve Lunde, C. (2022). What do peers think about sexting? Adolescents' views of the norms guiding sexting behavior. *Journal of Adolescent Research*, 37(2), 221-249. <https://doi.org/10.1177/07435584211014837>
- Calvert, C. (2009). Sex, cell phones, privacy, and the first amendment: When children become child pornographers and the Lolita effect undermines the law. *CommLaw Conspectus: Journal of Communications Law and Technology Policy*, 18, 1–66. <https://scholarship.law.edu/commLaw/vol18/iss1/3>
- Chalfen, R. (2009). 'It's only a picture': sexting, 'smutty' snapshots and felony charges. *Visual Studies*, 24(3), 258–268. <https://doi.org/10.1080/14725860903309203>
- Crimmins, D. M., Seigfried-Spellar, K. C. (2014). Peer attachment, sexual experiences, and risky online behaviors as predictors of sexting behaviors among undergraduate students. *Computers in Human Behavior*, 32, 268-275. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.12.012>
- Davis, K. (2013). Young people's digital lives: The impact of interpersonal relationships and digital media use on adolescents' sense of identity. *Computers in Human Behaviour*, 29(6), 2281–2293. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.05.022>
- Dolev-Cohen, M. (2023). The association between sexting motives and behavior as a function of parental and peers' role. *Computers in Human Behavior*, 147, 10786. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.107861>
- Dully, J., Walsh, K., Doyle, C. ve O'Reilly, G. (2023). Adolescent experiences of sexting: A systematic review of the qualitative literature, and recommendations for practice. *Journal of Adolescence*, 95(6), 1077-1105. <https://doi.org/10.1002/jad.12181>
- Elverdi-Tuna, G.N. (2021). *Ceza hukuku boyutuyla çocukların çevrimiçi cinsel istismarı*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Ergül, D. ve Ziyalar, N. (2022). Cinsel içerikli mesajlaşmanın öteki yüzü: Bakış açısı ve mağduriyet arasındaki ilişki. *Adli Tıp Bülteni*, 27(2), 112-121. <https://doi.org/10.17986/blm.1559>
- Foody, M., Kuldass, S., Sargioti, A., Mazzone, A. ve O'Higgins-Norman, J. (2023). Sexting behaviour among adolescents: Do friendship quality and social competence matter? *Computers in Human Behavior*, 142, 107651. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.107651>
- Gomez, L. C. ve Ayala, E. S. (2014). Psychological aspects, attitudes and behaviour related to the practice of sexting: a systematic review of the existent literature. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 132, 114-120. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.04.286>
- Hicks, M. R., Kernsmith, P. ve Smith-Darden, J. (2021). Does sexting predict sexual behaviors among adolescents? Gender and race effects. *Journal of Adolescence*, 93, 126–133. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2021.10.010>
- Howard, D., Jarman, H. K., Clancy, M., Renner, H. M., Smith, R., Rowland, B., Toumbourou, J. W., Fuller-Tyszkiewicz, M. ve Klettke, B. (2023). Sexting among Australian adolescents: Risk and protective factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 52, 2113–2130. <https://doi.org/10.1007/s10964-023-01827-1>
- Karaca, M., Mutlu, T. ve Gencer, G. (2021). Siber mağduriyet: Kavramsal bir çalışma. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 177-191. <https://dergipark.org.tr/en/pub/anadoluakademi/issue/60142/872105>
- Karaian, L. ve Van Meyl (2015). Reframing risqué/risky: Queer temporalities, teenage sexting, and freedom of expression. *Laws*, 4, 18-36. <https://doi.org/10.3390/laws4010018>
- Kosenko, K., Luurs, G. ve Binder, A. R. (2017). Sexting and sexual behavior, 2011–2015: A critical review and meta-analysis of a growing literature. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 22, 141–160. <https://doi.org/10.1111/jcc4.12187>
- Lebedíková, M., Oliveira-Araujo, R., Mýlek, V., Smahel, D. ve Dedkova, L. (2024). The reciprocal relationship between consensual sexting and peer support among adolescents: A three-wave longitudinal study. *Computers in Human Behavior*, 152, 108048. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.108048>
- Lenhart, A. (2009). Teens and sexting. How and why minor teens are sending sexually suggestive nude or nearly nude images via text messaging. Pew Research Center. <https://pewinternet.org/2009/12/15/teens-and-sexting/> adresinden 25 Temmuz 2024 tarihinde alınmıştır.
- Levick, M. ve Moon, K. (2010). Prosecuting sexting as child pornography: A Critique. *Valparaiso University Law Review*, 44(4), 1035-1054. <https://scholar.valpo.edu/vulr/vol44/iss4/2>
- Lippman, J.R. ve Campbell, S.W. (2014) Damned if you do, damned if you don't...If you're a girl: Relational and normative contexts of adolescent sexting in the United States. *Journal of Children and Media*, 8(4), 371-386. <https://doi.org/10.1080/17482798.2014.923009>
- Martinez-Soto, A., Lopez-del Burgo, C., Albertos, A. ve Ibabe, I. (2024). Cyber dating abuse in adolescents: Myths of romantic love, sexting practices and bullying. *Computers in Human Behavior*, 150, 108001. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.108001>
- Mertoğlu, S. (2023). Postmodern çağda haz ve dijitalleşen cinsellik örneği olarak sexting. S. Mertoğlu (Ed), *Postmodern Dijitalleşme: Dijital Dünyanın Postmodern Nüveleri* (s.7-28) içinde. Efe Akademi Yayınları.
- Migliorato, R., Fiorilli, C., Buonomo, I., Allegro, S., ve Ligorio, M. B. (2018). Sexting: uno studio esplorativo su adolescenti italiani [Sexting: an exploratory study on Italian adolescents]. *QWERTY - Open and Interdisciplinary Journal of Technology, Culture and Education*, 13(2), 66–82. <https://doi.org/10.30557/QW000005>
- Mitchell, K. J., Finkelhor, D., Jones, L. M., ve Wolak, J. (2012). Prevalence and characteristics of youth sexting: A national study. *Pediatrics*, 129, 13–20. <https://doi.org/10.1542/peds.2011-1730>
- Netsafe (2017). *Teens and "sexting" in New Zealand: Prevalence and attitudes*. Wellington, NZ: Netsafe. <https://netsafe.org.nz/wp-content/uploads/2017/12/Teens-and-Sexting-Report.pdf> adresinden 31.01.2024 tarihinde alınmıştır.
- Ojeda, M., Dodaj, A., Sesar, K. ve Del Rey, R. (2022). "Some voluntarily and some under pressure": Conceptualization, reasons, attitudes, and consequences of sexting among adolescents. *Telematics and Informatics*, 75, 101891. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2022.101891>
- Özkaya, P. (2023). Dijital dünyada çevrimiçi riskler, bilişim suçları ve mağdur çocuk. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 14(53), 13-42. <https://doi.org/10.54049/taad.1231771>
- Rodriguez-Garcia, A. M., Moreno-Guerrero, J. M. ve Garcia-Carmona, M. (2023). Retrospective and prospective analysis on "Sexting": Indicators of productivity, dispersion, and content (2009–2019). *Archives of Sexual Behavior*, 52, 1753–1766. <https://doi.org/10.1007/s10508-023-02562-1>

Rollero, C., Teresi, M. ve Pagliaro, S. (2023). The role of sexting on the perception of image-based sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 38, 21-22. <https://doi.org/10.1177/08862605231188131>

Santrock, J. W. (2011). *Life Span Development*. 13rd ed. Mc Graw Hill pp.380-410.

Strassberg, D. S., McKinnon, R. K., Sustaita, M. A. ve Rullo, J. (2013). Sexting by high school students: An exploratory and descriptive study. *Archives of Sexual Behavior*, 42, 15-21. <https://doi.org/10.1007/s10508-012-9969-8>

Tomczyk, L. ve Sztokowski, R. (2023). Sexting, Fear of Missing Out (FOMO), and problematic social network use among adolescents. *Human Technology*, 19(2), 283-301. <https://doi.org/10.14254/1795-6889.2023.19-2.8>

TÜİK - Türkiye İstatistik Kurumu (2021). *Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132#:~:text=Cep%20telefonu%2Fak%C4%B1l%C4%B1%20telefon%20kullanma,%2C0'a%20y%C3%BCkseldi%C4%9Fi%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC.](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132#:~:text=Cep%20telefonu%2Fak%C4%B1l%C4%B1%20telefon%20kullanma,%2C0'a%20y%C3%BCkseldi%C4%9Fi%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC. adresinden) adresinden 25.07.2024 tarihinde alınmıştır.

Türk, B. ve Şenyuva, G. (2021). Şiddet sarmalı içinden siber zorbalık: Bir gözden geçirme. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 462-479. <https://doi.org/10.21733/ibad.901032>

Van Ouytsel, J., Van Gool, E., Walrave, M., Ponnet, K ve Peeters, E. (2017). Sexting: adolescents' perceptions of the applications used for, motives for, and consequences of sexting, *Journal of Youth Studies*, 20(4), 446-470. <https://doi.org/10.1080/13676261.2016.1241865>

Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K., ve Heirman W. (2015). The association between adolescent sexting, psychosocial difficulties, and risk behavior: integrative review. *The Journal of School Nursing*, 31(1), 54-69. <https://doi.org/10.1177/1059840514541964>

Verrastro, V., Saladino, V., Eleuteri, S., Barberis, N. ve Cuzzocrea, F. (2023). Sexting, Self-esteem, and social media: A comparison among frequent, occasional, and non-sexting Italian adolescent girls. *Psychology in Russia: State of the Art*, 16(4), 3-20. <https://doi.org/10.11621/pir.2023.0401>

Virgara, J. L. ve Whitten, T. (2023). A systematic literature review of the longitudinal risk factors associated with juvenile cyber-deviance. *Computers in Human Behavior*, 141, 107613. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107613>

Wolak, J. ve Finkelhor, D. (2011). *Sexting: A typology*. Crimes Against Children Research Center. <https://scholars.unh.edu/ccrc/48/>

Wright, M. F. ve Wachs, S. (2024). Longitudinal associations between different types of sexting, adolescent mental health, and sexual risk behaviors: Moderating effects of gender, ethnicity, disability status, and sexual minority. *Status Archives of Sexual Behavior*, 53, 1115-1128. <https://doi.org/10.1007/s10508-023-02764-7>

Yalçın, S. (2019). Ergenlerde siber zorbalık ve siber mağduriyet ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Maltepe Üniversitesi.

Yıldız Akyol, E. ve Öztemel, K. (2021). Genç yetişkinlerin romantik ilişkilerinde cinsel içerikli mesajlaşma (Sexting): Bir derleme çalışması. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 4(1), 1-20. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1390285>